

Brakel

ELST

Voor een actieve vakantie!

Brakel

Voor een actieve vakantie!

Heuvelend landschap, een bont lappendeken van akkers, weilanden en bossen, in het hart van de Vlaamse Ardennen en de Zwalmstreek.

- De geuteling van Elst is dé gastronomische troef (half januari - eind februari)
- De Verrebeekmolen (Opbrakel), de maalvaardige windmolen, is te bezoeken
- Pittoreske kerken en historische boerderijen
- Ontdek Brakel vanop de toeristische uitkijktoren (Elst)
- Monasterium Mariakluizen (Zegelsem)
- De Tenbossestraat, De Berendries en de Leberg zijn kuitenbijters uit de Ronde van Vlaanderen.

RECREATIEMOGELIJKHEDEN

- 8 bewegwijzerde wandelpaden met beschikbare wandelbrochure
- Bewegwijzerd fiets- en mountainbike parcours
- De Rijdtmeersen : een recreatiedomein van 5,5 ha met vismogelijkheden
- Paardrijden en tennis mogelijk
- Fietsverhuur

LOGIES

Hotel Molenwiek

Lid logies van België
Vakantiewoning Kaekelenberg
Tel. 055 42 26 15 • E-mail: Info@molenwiek.be

Hotel Morlaan

Vakantiewoning "Chalet Bulstenberg"
Tel. 055 42 31 93 • E-mail: hmorlaan@skynet.be

Het Leerhof

Centrum voor alle aspecten van levenslang leren
Tel. 055 42 02 43 • E-mail: Info@leerhof.be

Vakantiewoning

Tel. 09 220 72 36 • E-mail: Info@brakel.cjb.net

B & B Berendries

Tel. 055 42 25 96 • E-mail: berendries@yahoo.com

TOERISME BRAKEL VZW

p/a Gemeentehuis
Marktplein 1 - 9660 Brakel
Tel. 055 43 17 63 - Fax 055 42 62 36
E-mail: toerisme@brakel.be
Website: www.toerisme-brakel.be

Een woordje geschiedenis

De naam **ELST** vindt zijn oorsprong in "**Elsuth**" (977), afgeleid van "**alisothu-**", collectief van "**aliso**", een Germaanse stam die "els" betekent: de naam ELST duidt op een verzameling elzenstruiken. Tijdens het feodaal regime behoorde Elst tot de baronie Pamele (Oudenaarde). De abdij van Ename bezat er het Hof-te-Siereghem. Het patronaatsrecht over de parochiekerk, gewijd aan O.-L.-Vrouw en aan Sint-Apollonia, werd uitgeoefend door het Sint-Hermeskapittel te Ronse, dat samen met de pastoor de tienden hief. De zielezorg werd er vaak waargenomen door de pastoor van Michelbeke. Op de Perlinkbeek bevindt zich een zeer oude, beschermde watermolen, reeds vermeld in 868 (zie lus Perlinkmolen).

Naar het schijnt werd Elst eertijds bewoond door een onguur volkje. Priesters die bij de bisschop van Gent op de zwarte lijst stonden werden naar Zuid-Oost-Vlaanderen "verbanen".

Zoals bijna alle Zuid-Vlaamse dorpen was Elst een landbouwgemeente met bijkomende huisnijverheid, waarschijnlijk wolnijverheid in de Middeleeuwen, tapijtweverij in de 16de-17de eeuw, vlasnijverheid van de 15de eeuw tot ca. 1850 en vervolgens vooral handschoennijverheid. Van dit alles is weinig of niets overgebleven. Thans is Elst een klein handelscentrum voor de er wonende mensen.

Elst, een mooi dorp waar de Vlaamse Ardennen overgaan naar de Zwalmstreek, is heel in het bijzonder gekend als **geutelingendorp**. Op 9 februari is het feestdag van **St.-Apollonia**, patroonheilige van de parochie, en de zondag erna is het in Elst geutelingenkermis en worden de zeer gewaardeerde geutelingen gegoten. De H. Apollonia werd eertijds op verscheidene plaatsen vereerd tegen de tandpijn, zoals Isidoor Teirlinck uit het naburige Zegelsem, vader van de eminente schrijver en veelzijdig talent Herman Teirlinck, eertijds schreef:

"Ste Ploone werd
op vele ploatse vererd,
mor 't Elst
es den toeloop 't felst".

Vroeger werden de geutelingen - een soort pannenkoeken gegoten op de gloeiende stenen van de brandende houtoven - aan de bedevaarders verkocht. De oorsprong van deze geutelingen is nog niet gekend; in 1905 schreef de plaatselijke gemeentesecretaris dat de geutelingen "sinds mensengeheugnis" in Elst werden gegoten. Met het verdwijnen van de bedevaarten en het volksgeloof ondergingen de geutelingen bijna hetzelfde lot.

Vele jaren geleden is de geutelingenbak opnieuw opgedoken en nu organiseert een comité het **geutelingenevenement**, waarop elk jaar veel volk aanwezig is: een traditie werd in eer hersteld. In de Ommegangstraat 3 werd in 1992 een geutelingenbakoven opgetrokken met in de voorgevel een klein beeldje van Apollonia. Deze oven is uiteraard te bezoeken.

Info: www.geutelingen.be of via e-mail: info@geutelingen.be
Info geutelingen, wandelpaden, fietspaden, ruiterspad e.d en
algemene toeristische info: www.toerisme-brakel.be of via
e-mail: toerisme@brakel.be

Het Geutelingenpad

INLEIDING

In Elst, het geutelingendorp, kreeg het wandelpad het **Geutelingenpad**, als naam. De huidige route maakt optimaal gebruik van de glooiingen, typisch voor dit overgangschap tussen de Vlaamse Ardennen en de Zwalmstreek. Het parcours loopt over landelijke wegen, soms smalle paadjes en doorsnijdt enkele valleien. Het is een vrij lastig parcours, landschappelijk bijzonder mooi. Wij menen dan ook terecht deze route eveneens **de vergezichtenwandeling** te mogen noemen. Wij wandelen tussen 50 en 100 m boven de zeespiegel.

Het parcours bestaat uit twee delen of lussen:

- **route 1** (8 km) brengt ons naar de Dompels, een beukenbos,
- **route 2** (6 km) brengt ons naar de Perlinkmolen.

Beide zijn combineerbaar.

Vanzelfsprekend kan men ook alleen de lus naar de watermolen bewandelen.

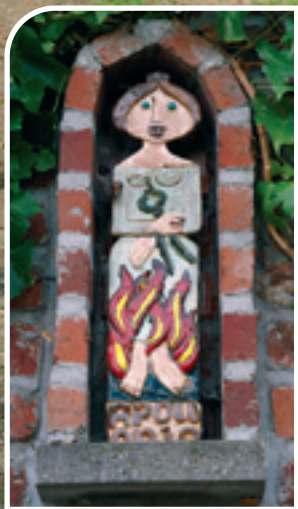
ROUTE 1

(8,5 km of circa 2 uur wandelen, zonder de lus Perlinkmolen)

Parcours en bezienswaardigheden

De wandeling vangt aan in het dorp, aan de kerk. De mooi onderhouden **Sint-Apolloniakerk** dateert van 1775; de toren is veel ouder en is laatgotisch. Het "Sint-Apolloniaplein", waar we staan, was vroeger het kerkhof.

We verlaten het dorpsplein met de rug naar de kerk en slaan links de "Apolloniastraat" in; aan de "Ommegangstraat" gaan we rechtdoor en komen aldus in "Terwalle". Juist voor "Terwalle" hebben we aan onze linkerkzijde de **pastorie** (huisnr. 2) en een goede vijftig meter verder het **klooster**

waar vandaag nog onderwijs gegeven wordt. Iets dieper aan onze rechterkant, "in de brakke weeden", merken we het historische **Hof-Ter-Walle**, waaraan deze weg zijn naam te danken heeft. Deze dalende weg maakt het ons gemakkelijk en weldra ligt het dorpje Elst achter ons. We doorkruisen de glooiende weiden en aan het "Groot Kapittel" blijven we "Terwalle" volgen. Het **Groot Kapittel** zou de oudste nederzetting in Elst zijn. De namen Groot Kapittel en Klein Kapittel zouden in verband staan met stukken grond die de kerkfabriek geschonken heeft om er aldus haar biechtstoelen mee te betalen.

Op het hoogste punt van "Terwalle" gekomen kunnen we genieten van een **prachtig panoramisch zicht** rondom ons: bij mooi weer kan men heel wat kerk- en kapeltorens tellen. Na een korte bochtige afdaling bemerken we links van de weg een beekje.

We komen aan de "Smisstraat; op de hoek staat hier een **kapel**, gebouwd in 1885, een typisch Vlaamse uiting van lang vervlogen vroomheid. Deze "Smisstraat" ontleent haar naam aan een smidse die hier reeds in de 17de eeuw bestond, maar nu verdwenen is. We slaan de "Smisstraat" niet in, maar vervolgen onze wandeling rechtdoor, eerst een dertigtal meter langs de "Nieuwstraat" en dan langs "Taalman": een nieuw dal strekt zich voor ons uit, met aan de linkerkant een beboste flank tegenaan de **Dorrebeek**. Als u deze betonweg eens goed bekijkt, begrijpt u meteen waarom hij in de volksmond wel eens "de skipiste" wordt genoemd.

Voor de beek slaan we rechts het "Sonkpad" in en volgen eventjes het dal in de lengterichting. Waar het "Sonk?", "Beuken?" en "Wederspad" samenkomen, nemen we het laatste pad dat ons linksaf naar beneden voert. Enkele tientallen meter verder wandelen we over de Dorrebeek.

We volgen het "Wederspad" langs de populieren, met een zware klim als toetje. Op de "Twaalfbunderstraat", slaan we links af om deze hooggelegen weg gedurende een paar honderd meter te bewandelen. Aan onze rechterkant (huisnr. 53), zien we, in eer gehouden, **kapelletje**. Het is eerder een verzamelplaats van allerlei heiligen dan een speciaal aan één heilige opgedragen bedehuisje. Het hoefetje eraast, **"In den Hengst"** geheten is één van de oudste cafés van de streek. Hebt u dorst gekregen van de wandeling, ga gerust

eens binnen (gesloten op maandag). U komt er in een typisch ouderwetse Vlaamse keuken met Leuvense stoof. In de gelagzaal zijn drie muurschilderingen, ontdekt in 1994.

Na een eventuele rustpauze wandelen we verder en weldra bemerken we twee linden bij twee hoeven op het kruispunt met de "Valkenbergstraat". Die linden staan daar niet zomaar. Naast de huizen werden eertijds lindebomen geplant om bij eventuele brand van de strooien daken de andere woningen te beschermen tegen rondvliegende gensters. Omdat de wind hier zowat voor negentig procent uit de westelijke richting komt, staan de bomen ook doorgaans aan de overkant van de hoeve.

Op het einde van de "Twaalfbunderstraat" volgen we de "Bijstierstraat", op het grondgebied van Michelbeke. Op onze linkerhand zien we in de diepte het beukenbos, in de volksmond "Den bos 't Elst" of "de Dompels" genoemd. We wandelen voorbij enkele afgelegen boerderijtjes en als we na een langzame afdaling aan het kruispunt met de "Dorrebeekstraat" komen, volgen we die linksaf.

Langs de "Dorrebeekstraat" wandelen we naar beneden, we kruisen de "Nieuwstraat" - hier is een herberg voor het eventuele noodzakelijke "streekbruintje" - en vlak daarna de **Dorrebeek**, die hier reeds wat breder is: deze Dorrebeek ontspringt in Elst en stroomt dwars door het centrum van Michelbeke om daar in de Zwalm uit te monden.

Aan het kruispunt met de "Lepelstraat" gekomen kunnen we het mooie **kapelletje** bekijken, opgedragen aan de H. Antonius. Uit de dikte van de twee linden, die het kapelletje flankeren, kunnen we afleiden dat dit reeds vele tientallen jaren oud is.

Het laag gelegen Elst ligt achter ons en de wandeling brengt ons nu door het **hoge Elst**. We volgen de "Poortერიj" die naar een heuvelkam leidt. Aan een houten kruis maakt de "Poortერიj" een bocht in de richting van Michelbeke.

Aan de "Nederpoortერიj" gekomen verlaten we de "Poortერიj" en meteen de heuvelkam. Nu volgt een laatste **klim** tot aan "Vissegem", waar we links inslaan. Naast ons genieten wij van een uitzonderlijk mooi **vergezicht** (met zicht op de kerk van Rozebeke).

We wandelen dus nogmaals op een heuvelkam; voorbij een boerderij met twee linden verlaten we het grondgebied van Michelbeke en komen terug in Elst. Wat verder, aan de rechterkant, staat nog een **hoeve**, terwijl we links, tussen twee linden een Kruis lieveheer bemerken. Vlak hierachter slaan we de kouterweg "Klein Kapittel" in, die ons voor de laatste maal over een voor Elst zo **typische heuvelrug** voert.

Via dit "Klein Kapittel" dalen we tenslotte af naar Elst, dat voor ons ligt. Aan de visvijver - gegraven op het einde van de jaren zestig, aanvankelijk voor particulier gebruik maar daarna openbaar uitgebaat - nemen we rechts de "Heringstraat". Langs de "Winkelweg", waarschijnlijk een heel oud pad of zgn. "kerkweg" komen we op de "Apolloniastraat" uit en meteen zijn we terug aan ons vertrekpunt beland. Vanaf dit startpunt kan men naar het **ovenmuseum**. Ga van de kerk weg, links de "Apolloniastraat" in. Volg rechts de "Ommegangstraat", waar u na ongeveer 30 meter dit museum vindt. Van het 3° weekend van januari tot eind februari kan u elke zaterdag- en zondagmiddag **geutelingen** zien gieten (en proeven).

ROUTE 2

De lus **PERLINKMOLEN**

(6 km of 1u 20 minuten wandelen)

Nu bestaat de mogelijkheid de lus **Perlinkmolen** aan te vatten. Vanaf de startplaats slaan we rechts de "Apolloniastraat" in. Vlak voor woning nr. 23 gaan we links een voetweg in. Op het einde ervan volgen wij links de "Lepelstraat". Op deze wegverandering is een **kapel** te zien, geflankeerd door twee linden. We gaan verder en slaan rechts de "Molenkouterweg" in.

Langs deze veldwegel hebben wij een mooi zicht op een, voor de streek typisch, **dalhoofd**. Gekomen aan de "Gentsestraat" steken wij deze weg schuin rechts over en komen in de "Boekelstraat". Daarna nemen wij links "Sieragem". Bemerkt het mooie uitzicht op Mater en een goedbewaarde **windmolen**. Wij wandelen nu langs het **Hof-te-Sieragem**, eertijds in het bezit van de abdij van Ename. Voorbij deze hoeve volgen wij verder een aardeweg, linksafbuigend.

Daarna komen wij aan de "Pottenberg" en volgen deze dalende weg rechts gedurende een vrij lange tijd. Waar de weg plots steil begint te dalen zien we links in de diepte de gebouwen van de **Perlinkmolen**. Vlak vóór een links gelegen gerestaureerd hoevetje vinden we een bijna parallel met de "Pottenberg" lopende wegel die ons recht naar de Perlinkmolen leidt (in de volksmond: "Het meuleken Perlink"). - Voor wie het moeilijk vindt: de wegel begint rechtover de rechts gelegen weg "Bosseveld" -. De Perlinkmolen, is de oudste watermolen van Vlaanderen (reeds vermeld in 868). Op het einde van de voetweg ziet u, tussen de takken, het rad of schoepenwiel. Het mechanisme binnen de molen is nog intact en de molen bleef in bedrijf tot 1971. In het molenhuis is een schild te merken met een dubbelhoofdige adelaar (Oostenrijkse periode). De molen heeft een zeer rijke geschiedenis en de omgeving van de molen was eertijds dicht bewoond tot een pestepidemie in de 15de eeuw de plaatselijke bewoning totaal uitroeide.

Op het einde van de wegel gaat u rechtdoor langsheen de poort van het molenhuis "Perlinkweg". Bij nat weer kan deze losweg een paar tiental meter drassig zijn maar het vervolg van de route loont de moeite. Op het einde van de "Perlinkweg" slaan we links af ("Keiweg"). Deze "Keiweg" wordt aldus genaamd omdat de velden vol keien liggen. Vooraleer we de "Keiweg" inslaan zien we hier ook de **Haaghoek**, bekend uit de Ronde van Vlaanderen. Dit stuk kasseweg is een onderdeel van een reeks geklasseerde kasseiwegen.

Ongeveer aan het einde van de "Keiweg" ziet u 5 houten kluisen en vervolgens het **Monasterium Mariakluisen**. Het kleine klooster is een autonome stichting van heremieten of broeders van de kluis, die leven volgens de authentieke regels van de H. Benediktus. In het weekend bent u welkom en een bezoek loont absoluut de moeite. Het in 1982 gestichte oord is een verzameling van samengebalde mystieke kunst en kunstvoorwerpen. In de mooie kapittelzaal worden regelmatig orgelrecitals gegeven. Wie zich wil bezinnen of door de prachtige streek nog onvoldoende tot innerlijke rust is gekomen, kan één van de vijf kluisen betrekken.

Verder nemen wij links de "Kleine Gastenhoek". Langs deze veldwegel zien wij terug de kern van Zegelsem met een schil-

derchtig uitzicht. Wij komen voorbij een kleine **kapel** toegewijd aan O.-L.-Vrouw van Vlaanderen.

Wij blijven de weg volgen en komen aan de "Gentsestraat". Wij gaan links en verder rechts de "Ommegangstraat" in. Op het einde van de "Ommegangstraat" vinden we op huisnummer 3 het ovenmuseum. Van het 3^e weekend in januari tot eind februari kan u elke zaterdag- en zondagnamiddag geutelingen zien gieten (en proeven). De "Ommegangstraat" vervolgend komen we terug aan de kerk van Elst.

Uitgegeven door VVV Brakel,
met medewerking van gemeentebestuur Brakel.
Foto's: Lilliane Kesteleyrn.
Januari 2006.

Elst

Start en aankomst
Départ et arrivé

— Route 1 (lus Dompels)

— Route 2 (lus Perlinkmolen)